

Enumeratio Ichneumonidum, exhibens species in alpibus Tiroliae captas.

I. Fam. Ichneumonides et Alomyides.

Ab

Aug. Emil Holmgren.

(Vorgelegt in der Versammlung am 6. März 1878.)

Fam. *Ichneumonides*.

1. *Ichneumon lineator* Lin.

Grav. Ichn. Europ. I. 120. 9. — Wesm. Tent. 21. 1. — Holmgr. Ichn. Suec. 23. 11.

2. *Ichneumon inquilinus* Holmgr.

Holmgr. Ichn. Suec. 35. 18. ♂.

3. *Ichneumon Helleri* Holmgr. n. sp.

Nitidulus, punctatus, niger; orbitis oculorum, punctis vel lineis ad alarum radicem, costis basalibus et interdum margine summo laterali scutelli annuloque antennarum in ♀, albis; abdomine fere toto (♀) vel ex parte (♂) castaneo-rufo; alis fumedine tinctis, stigmatate nigricante; pedibus maximam partem nigris; articulo 3. flagelli latitudine longiori; area superomedia metathoracis apice emarginata; areola alarum costam versus oclusa; pedibus mediocribus, coxis subtus confertim punctatis, perparum nitidis, posticis in ♀ scopuliferis. — ♂ ♀ (Long. circit. 10 mm.).

Ichn. rufinus Wesm.? Mantis. 18. var. 2.

Ichn. rufino affinis et primo intuitu simillimus, sed vere diversus. Femina ab illo sequentibus notis facile est dignoscenda; 1. articulo 3. flagelli latitudine longiori, nec quadrato; 2. areola alarum costam versus oclusa; 3. coxis posterioribus subtus perparum nitidis, confertim punctatis, nec (ut in *Ichn. rufino*) laevibus, sat nitidis et punctis paucis majoribus instructis. Mas praeter alias notas ab *Ichn. rufino* differt statura corporis graciliori, areola alarum oclusa, colore pedum etc.

Caput minus buccatum quam in *Ichn. rufino*, pone oculos nonnihil angustatum; temporibus et genis punctatis; spatio infraoculare latitudinem mandibularum aequante (♂) vel paullo superante (♀). Clypeus planiusculus, a facie imperfecte discretus, punctatus, apice truncato. Antennae maris porrectae, apicem versus attenuatae, feminae post mortem incurvatae, subfiliformes, ante apicem compressae, articulis flagelli 1—4—5 latitudine longioribus. Thorax fere sicut in *Ichn. rufino* conformatus. Abdomen etiam vel in illo. Alae areola in utroque sexu costam versus oclusa, nervum recurrentem ordinarium in medio recipiente; nervo dividente praesente, licet interdum puncti instar tantum indicato. Pedes mediocres, femoribus in ♀ multo minus incrassatis quam in *Ichn. rufini* ♀; coxis omnibus subtus confertim punctatis, posticis ♀ scopuliferis.

Mas. Caput nigrum; ore ex parte, macula utrimque clypei, lateribus faciei orbitisque frontalibus et externis tenuibus, albidis. Antennae nigrae, scapo subtus macula albida. Thorax niger, margine supero colli, linea suturali ante alas, lineola l. puncto infra alas, interdum maculis pleuralibus, costis basalibus et nonnunquam limbo laterali scutelli, albidis. Abdomen segmento 1. nigro; sequentibus aut obscure castaneo-rufis macula magna dorsali fusco-nigra, vel fusco-nigris marginibus limboque laterali plus minusve rufo-castaneis. Alae fumedine leviter tinctae, stigmatibus, radice et tegula nigricantibus. Pedes nigri; antici femoribus subtus sordide fulvescentibus, tibiis latere antico substramineis; medii femoribus apice subtus sordide fulvo, tibiis saepe latere antico fusco.

Femina. Caput nigrum; ore ex parte orbitisque frontalibus et externis tenuibus, albidis. Antennae nigrae, articulis flagelli 8—12—13 superne albis. Thorax niger, puncto ante et altero infra alas lineolaque in costis basalibus scutelli, albidis. Abdomen castaneo-rufum, segmento 1. et ima basi 2. nigris. Alae et pedes fere sicut in ♂ colorato.

4. *Ichneumon scutellator* Grav.

Grav. Ichn. Europ. I. 175. 40. — Wesm. Tent. 35. 25.

5. *Ichneumon terminatorius* Grav.

Grav. Ichn. Europ. I. 282. 94 ♀. — Wesm. Mantis. 27. 51ter ♂ ♀ (certissime!). — Holmgr. Ichn. Suec. 70. 39. ♀ (excluso ♂). — Tischb. Stett. Ent. Zeit. XXXIV. 423. 71. ♂ ♀.

6. *Ichneumon stramentarius* Grav.

Grav. Ichn. Europ. I. 281. 93 ♀. — Tischb. Stett. Ent. Zeit. XXXIV. 420. 61 ♀.

Femina. Caput pone oculos paullo angustatum, punctatum; temporibus et genis latiusculis, his nitidis, remotius punctatis, margine infra basin mandibularum leviter reflexo. Spatium infraoculare lato. Clypeus nitidus, parce

punctatus, apice truncato. Antennae validiusculae, filiformes, post mortem involutae, articulo 6. quadrato. Mesonotum crebre punctatum. Metanotum fortiter rugosum, areis superioribus 5, quarum superomedia subquadrata, apice emarginata; posteromedia plus minusve distincte tridivisa; pleurali transversim rugoso-striata. Metapleura inferne transversim striata. Abdomen oblongo-ovatum; segmento 1. postpetiolo area media fortiter aciculata, areis lateralibus ruguloso-punctatis; 2. gastrocaelis profunde exsculptis, triangularibus, spatio interjacente area media postpetioli vix latiore, haud aciculato. Alae areola costam versus breviter aperta. Pedes validi; coxis intermedii subtus nitidulis, totis subremote punctatis, posticis subopacis, confertim punctatis, scopula praesente sed minus distincta. — *Ichn. confusorio* (nostro) magnitudine et statura simillimo, sed ab illo differt colore flavo segmentorum 2 et 3 abdominis et pictura ultimorum, colore pedum et structura antennarum. Similis quoque *Ichn. suspicioso*, sed punctura totius corporis crassiori, capite minus buccato et pone oculos magis angustato, structura coxarum posticarum etc. ab illo satis superque dignotus.)

Quaeritur nonne huc referendus sit.

♂: *palpis, clypeo, facie, orbitis frontilibus abbreviatis, scapo antennarum subtus, maculis ad alarum radicem scutelloque, albicantibus; segmentis 2 et 3 abdominis flavo-croceis; alarum stigmatibus et radice fulvis; pedibus anterioribus stramineo-fulvis, coxis, trochanteribus et basi femorum nigris; posticis nigris, basi tiliarum et tarsorum fulvo-straminea.* — (Long. circit. 14 mm.).

Specimen tantum unicum Prof. Heller mecum communicavit, in alpibus Tiroliae cum femina descripta inventum. — Sculptura capitis et thoracis fere sicut in femina. Caput pone oculos paullo angustatum; genis leviter impressis, haud buccatis; spatio infraoculare mandibulis angustiore; facie infra antennas haud emarginata. Clypeus apice toto depresso. Meso- et metapleura vix transversim strigosa. Segmentum 1. abdominis postpetiolo minus fortiter aciculato quam in ♀; 2. latitudine paullo longius, gastrocaelis triangularibus, profunde exsculptis, spatio interjacente area media postpetioli subaequali, ruguloso-punctato, basin versus subdistincte striato; 3. latitudine paullo brevius, alutaceo-punctatum, subopacum; sequentia parum nitida. Areola alarum costam versus breviter tantum aperta nervum recurrentem ordinarium fere in medio recipiens; nervus dividens distinctus. Pedes mediocres, femoribus validiusculis.

Mas. Caput nigrum; palpis albidis basi obscuris; clypeo et facie albidis, illo margine summo apicali nigricante; mandibulis nigris macula prope apicem rufo; fronte orbitis abbreviatis albidis. Antennae nigrae, scapo subtus albido. Thorax niger, macula subcuneata ante alas lineolaque infra alas albidis; scutello albido. Abdomen segmento 1. nigro; 2 et 3 stramineo-croceis; 4 nigro

1) Femina, quam Sichel e Gallia communicavit, ad *Ichn. stramentarium* verum est referenda. — Confr. obs. in *Ichn. Suecica* p. 63. — Coxae posticae subtus vestigium scopulae exhibent.

incisura et angulis basalibus croceis; sequentibus nigris. Alae fuscidine leviter tinctae, stigmatate et radice fulvis, tegula nigra rufo-marginata. Pedes coxis et trochanteribus omnibus nigris; femoribus anticis rufo-fulvis macula basali in latere convexo nigro, mediis nigris apice plus minusve fulvis, posticis nigris; tibiis fulvo-stramineis, posticis apice late nigris; tarsis fulvis, posticis articulo- rum apicibus fuscis.

Obs. Tischbein (Stett. Ent. Zeit. XXXIV. 421) credit *Ichn. croceipe- dem* Wesm. (Mantis. 28. 53), quem nunquam vidi, hujus speciei marem esse.

7. *Ichneumon paegniarius* Holmgr. n. sp.

Parum nitidus, punctatus, niger; ♂: ore ex parte testaceo; clypeo, lateribus faciei, scutello segmentisque 2 et 3 abdominis, stramineo-flavis; alis fuscidine tinctis, stigmatate et radice fulvis; pedibus fulvo-stramineoque variis, coxis, trochanteribus, femoribus anterioribus basi, posticis totis tibiis et posticorum apice, nigris; ♀: ore ex parte fusco; orbitis frontalibus subobsoleto rufis; scutello flavo; segmentis 2 et 3 abdominis sordide flavis, 3 fascia abbreviata baseos nigra, 6 et 7 macula straminea; alis fuscidine tinctis, stigmatate et radice fulvis; pedibus fulvo-stramineoque variis, coxis, trochanteribus, femoribus anterioribus basi late, posticis totis tibiis et posticorum apice, nigris. — ♂ ♀ (Long. circit. 10 mm.)

Quod ad staturam, sculpturam et picturam attinet, haec species medium quasi tenet inter *Ichn. stramentarium* et *Ichn. terminatorium*. — Femina differt ab illo: defectu scopularum sub coxis posticis et maculae albae in segmento 5. abdominis, ut et pictura segmenti 3.; ab hoc: praeter picturam segmentorum apicalium abdominis antennis brevioribus et apicem versus nullo modo angustatis; et ab ambobus: magnitudine minore et sculptura in totum subtiliori. Mas ab *Ichn. confusorii* ♂, cui valde similis et affinis est, clypeo toto fortiter punctato, facie medio nigra, scapo antennarum subtus immaculato, tarsis posticis, apice summo excepto, fulvo-stramineis etc. ut mihi videtur diversus.

Caput in utroque sexu pone oculos distincte angustatum. Clypeus in ♂ totus fortiter punctatus; in ♀ nitidior, punctura parciori. Metathorax rugulosus, sed sculptura nonnihil subtiliori quam in specie praecedente; area postero-media simplici, h. e. costis longitudinalibus omnino evanescentibus. Caetera fere sicut in *Ichn. stramentario*.

Mas. Caput nigrum; palpis fuscis, apice pallidioribus; mandibulis macula rufescente. Clypeus flavus macula apicali media nigra. Facies lateribus flavis. Antennae totae nigrae. Thorax niger, scutello flavido. Abdomen nigrum, segmentis 2 et 3 stramineo-flavis incisuris fulvis; 4 nigro, lateribus basin versus et signatura medio irregulari fulvescentibus. Alae et pedes sicut in diagnosi. Articulus ultimus tarsorum posticorum fuscus.

Femina. Caput nigrum, orbitis oculorum frontalibus subobsoleto castaneis. Antennae nigrae articulis 8—14 l. 9—14 supra albidis. Thorax niger,

scutello flavicante. Abdomen nigrum, segmentis 2 et 3 flavo-stramineis circa gastrocoelos et incisuras plus minusve fulvescentibus; 3 fascia medio basali nigra fere sicut in ♀ *Ichn. terminatorii* conformata; 4 et 5 nigris; 6 et 7 nigris macula dorsali albida. Alae et pedes fere ut in ♂ colorata. Articulus ultimus tarsorum posticorum fuscus.

8. *Ichneumon albiger* Wesm.

Wesm. Tent. 56. 50. — Holmgr. Ichn. Suec. 78. 44.

9. *Ichneumon proletarius* Wesm.

Wesm. Mantis. 23. 48 bis. — Ichn. Otia 26. 24.

10. *Ichneumon bucculentus* Wesm.

Wesm. Tent. 61. 56. — Holmgr. Ichn. Suec. 60. 34.

11. *Ichneumon gravipes* Wesm.

Wesm. Miscel. 21. 15. ♀.

Post diagnosin specificam feminae addendum:

♂: *nitidulus*, *punctatus*, *niger*; *femoribus*, *tibiis* et *tarsis rufis*, *his posticis nigris*; *stigmatibus alarum nigricante vel fuscescente*; *pedibus validis*. — (Long. circit. 15 mm.).

Mas. Caput pone oculos vix angustatum; fronte et temporibus nitidulis, punctatis; facie magis opaca, punctura fortiori. Clypeus apice truncato, foveola utrinque ordinaria majuscula. Spatium infraoculare latitudinem mandibularum fere aequans. Thorax robustus, nitidulus, crebrius punctulatus quam in ♀; metanoto punctato-ruguloso, areis superioribus 5, quarum superomedia transversa, apice subtruncata; area posteromedia costis duabus superne abbreviatis tridivisa. Abdomen subtiliter punctatum vel punctato-alutaceum; segmento 1. posticorum pedum coxis cum trochanteribus vix brevior, postpetiolo bicarinato, area media aciculata apice punctato-scabriculo, areis lateralibus scabriculis, angulis apicalibus obtuse rotundatis; 2. latitudine paullo longiore, gastrocoelis mediocribus, profunde exsculptis, spatio interjacente fortiter aciculato aream mediam postpetioli latitudine aequante; 3. transverso. Alae areola costam versus anguste tantum aperta nervum recurrentem ordinarium inter medium et apicem recipiente. Femora subincrassata.

Obs. Haec species, quae in alpinis Sueciae et Lapponiae quoque occurrit, ad genus *Ichneumonis* genuinum est referenda, nec — ut voluit Cel. Wesm. mael — in gen. *Chasmodio* locanda (Confr. Wesm. l. c. et Tischbein Stett. Ent. Zeit. XXXIV. 442. 171). — Ad subdiv. 1. sectionis 3. nostrae (Ichn. Suec. p. 49) sine dubio referri debet, propter structuram antennarum in femina et conformationem thoracis in utroque sexu. — Wesm. l. c. p. 23 dixit: „Il n'est pas impossible que l'*I. melanosomus* soit le mâle de l'*I. gravipes*, quoique la grosseur des pieds soit

très-différente, et que le bord du chaperon soit droit chez l'un, un peu cintré chez l'autre". Mas tamen *I. melanosomi* verus, quem in alpi-bus Sueciae detexi et in Ichn. Suec. p. 124 descripsi, a mare *Ichn. gravipedis* satis superque differt thorace antice altiore, carinulis post-petioli evanescentibus nec non colore abdominis caeruleo-nigro. Ab aliis maribus affinibus et similiter coloratis *Ichn. gravipedis* ♂ nitore capitatis, metanoti et scutelli, ut mihi videtur, facile dignoscitur.

12. *Ichneumon indiscretus* Wesm.

Wesm. Ichn. Miscel. 15. 9. — ? *Ichn. luteipes* Wesm. 2. 4. 20. 14.

Addendum:

Var. 2. ♀: *minor, orbitis frontalibus scutelloque nigris.*

13. *Ichneumon conjugalis* Holmgr. n. sp.

Parum nitidus, hirtus, niger; ore ex parte rufo-testaceo; macula utrimque clypei lateribusque faciei stramineis; alis fumedine tinctis, stigmatate et radice fulvis; pedibus rufo-fulvis, coxis, trochanteribus, femoribus anterioribus (intermediis saltem) plaga basali et posticis praeter basin apicemque, nigris. — ♂ (Long. circit. 15 mm.).

Haec species in alpi-bus Norvegiae quoque occurrit. Magnitudo et corporis statura *Ichn. luctatorii*. Caput pone oculos nonnihil angustatum, punctatum, hirtum. Spatium infraoculare latitudinem mandibularum aequans. Clypeus laeviusculus, parce punctatus. Antennae porrectae, dimidio corpore parum longiores, apicem versus attenuatae. Mesonotum confertim punctatum, subopacum et scutellum nitidulum metanoto paullo altiora. Hoc rugulosum et ex parte rude punctatum; area superomedia transversa apice medio emarginata; areis lateralibus utrimque duabus, saepe confluentibus; spiraculis linearibus, appendiculatis; area posteromedia modice concava; juxta-coxali completa. Segmentum 1. abdominis posticorum pedum coxis cum trochanteribus parum longius, area media postpetioli fortiter aciculata, areis lateralibus rugoso-punctatis, angulis apicalibus late rotundatis; 2. latitudine paullo longius, gastrocaelis mediocribus, subprofunde exsculptis, spatio interjacente area media postpetioli latitudine subaequali; aciculato-ruguloso; 3. transversum, confertissime alutaceo-punctatum, subopacum; sequentia sensim laeviora, sed parum nitida. Alae areola costam versus anguste aperta, nervum recurrentem ordinarium fere in medio recipiente. Pedes mediocres.

Mas. Caput nigrum et nigro-hirtum; palpis apice testaceis; mandibulis ex parte rufis; clypeo macula laterali plus minusve dilatata orbitisque facialibus late, stramineis. Antennae totae nigrae. Thorax niger, pictura nulla. Abdomen nigrum, incisuris mediis obsolete castaneis. Alae fumedine tinctae, stigmatate et radice fulvis vel stramineo-fulvis, tegula nigra. Pedes anteriores fulvi vel rufo-fulvi, coxis et trochanteribus nigris, femoribus (saltem intermediis) plaga basali nigra; postici rufo-fulvi, coxis, trochanteribus et femoribus nigris, his ima basi summoque apice rufis, tibiis macula apicali nigricante.

14. *Ichneumon barbifrons* Holmgr. n. sp.

Parum nitidus, hirtus, ater; segmentis 2 et 3 abdominis castaneo-rufis; tibiis anticis latere anteriori pallidis. — ♂ (Long. circit. 9 mm.).

Caput totum fortiter punctatum, subopacum, hirtum, pone oculos vix angustatum; genis haud buccatis, margine inferiori leviter reflexo; spatio infra-oculare mandibularum basi paullo latiori. Clypeus nonnihil deplanatus, apice truncato, foveola utrimque ordinaria minore. Antennae porrectae, dimidio corpore parum longiores, extrorsum attenuatae; scapo hirtu; flagello nudo, articulis 1—20 simplicibus, sequentibus levissime serratis. Thorax modice robustus, hirtus, antice subelevatus, incisura postscutellari profunda; mesonoto punctato, nitidulo; scutello punctura fortiori planiusculo; metanoto scabriculo, area superomedia subquadrata, basi rotundata, apice leviter emarginata, superoexterna et dentipara utrimque confluentibus, posteromedia haud divisa, pleurali fortiter confertim punctata, juxtacoxali completa, spiraculis mediocribus, elliptico-linearibus. Abdomen elongatum, subaequilatum; segmento 1. robusto, postpetiolo bicarinato, area medio aciculata, areis lateralibus ruguloso-punctatis angulis rotundatis; 2. latitudine longiore, confertissime alutaceo-punctato, subopaco, gastrocaelis profunde triangulariter exsculptis, margine inferiori obliquo, spatio interjacente area medio postpetioli fere dimidia parte angustiore; 3. subquadrato, sicut in 2. punctato; sequentibus sensim brevioribus et sculptura subtiliori instructis. Alae areola costam versus anguste tantum aperta. Pedes mediocres; coxis posticis subtus confertissime punctulatis, subopacis.

Mas. Caput cum antennis et thorax tota atra, longius nigro-hirta. Abdomen nigrum, segmentis 2 et 3 castaneo-rufis, subtus (ventre) fulvis. Alae fumidine leniter tinctae, stigmatate, radice et tegula nigris. Pedes nigri; tibiis anticis latere antico stramineo-fulvis, intermediis striga longitudinali ejusdem coloris.

15. *Ichneumon quaesitorius* Lin.

Grav. Ichn. Europ. I. 253. 84. — Wesm. Rem. crit. 19. — Holmgr. Ichn. Suec. 121. 72.

16. *Ichneumon emancipatus* Wesm.

Wesm. Tent. 46. 38. — Holmgr. Ichn. Suec. 98. 58.

17. *Ichneumon redimitus* Tischb.

Tischb. Stett. Ent. Zeit. XXXV. 107. 223.

Var. 1. ♂: *minor; ore ex parte, macula media clypei, lateribus faciei, orbitis frontilibus, margine supero colli, linea ante alas, lineola infra alas scutellique apice toto, albicantibus.* — 1 ♂.

18. *Ichneumon rivalis* Tischb.

Tischb. Stett. Ent. Zeit. XXXV. 110. 241. — 1. ♂.

Var. 1. ♂: *femoribus tibiisque rufis*. — *Ichn. propinquo* Tischb. *affinis esse videtur. An species distincta?* — *Metanotum areis lateralibus confluentibus. Lineola albida ante alas. Pictura capitis thoracisque praeterea fere omnino ut in specie genuina.* — 1. ♂.

19. *Ichneumon intricator* Wesm. (?).

Wesm. Miscel. 14. 8. ♀. — ?*Ichn. caedator* Grav. Ichn. Europ. I. 285. 96. ♀.

Post diagnosin feminae addendum:

♂: *linea in orbitis facialibus scutelloque albidis; segmentis 2 et 3 abdominis rufo-croceis, 5—7 albo-maculatis; stigmatе alarum fulvo; pedibus anterioribus rufo-fulvis, coxis, trochanteribus et basi femorum nigris; posticis nigris, basi tibiарum et tarsorum rufa.* — (Long. circit. 7 mm.).

De mare nunc descripto adhuc dubius sum, num verus *Ichn. intricatoris* ♂ sit, propter picturam paullulum differentem abdominis et pedum. — Sculptura et proportio corporis partium fere sicut in femina. Statura elongata, subcylindrica. Caput pone oculos paullo angustatum, fortiter punctatum. Clypeus punctatus, apice depresso, truncato. Spatium infraoculare basi mandibularum brevius. Thorax antice parum elevatus, nitidulus, punctatus; mesonoto area superomedia rectangulari, apice emarginata; areis lateralibus confluentibus. Abdomen angustum, subaequilatum; postpetiolo subtilissime aciculato; segmento 2. gastrocaelis mediocribus, parum impressis, spatio interjacente area media postpetioli latiore. Areola alarum costam versus aperta; nervus dividens distinctus. Pedes femoribus validiusculis.

Mas. Caput nigrum; palpis apicem versus pallidis; orbitis facialibus striga albida. Antennae nigrae. Thorax niger, scutello albedo. Abdomen segmento 1. nigro, margine apicali summo rufo; 2. et 3. rufo-croceis; 4. nigro; 5. nigro fascia apicali albida; 6. et 7. nigris macula majuscula albida. Alae fulvescenti-hyalinae, stigmatе fulvo, radice testaceo, tegula fusca vel picea margine dilutiore. Pedes anteriores rufo-fulvi, coxis, trochanteribus nigris, femoribus anticis macula baseos, intermediis maxima ex parte nigris; postici nigri, apophysibus, basi tibiарum et tarsorum rufis l. rufo-fulvis.

20. *Ichneumon nyssaeus* Holmgr. n. sp.

Subnitidus, punctatus, niger; segmentis 2 et 3 abdominis fulvo-rufis, nigro-notatis; alis fuscidine tinctis, stigmatе fulvo; pedibus anterioribus rufo-fulvis, coxis, trochanteribus et basi femorum nigris; posticis nigris, tibiis et tarsis rufo-fulvis, apice nigro-fuscis. — ♂ (Long. circit. 9 mm.).

Magnitudo et statura *Ichn. barbifrontis*. Caput et thorax hirsuta. Illud pone oculos levissime tantum angustatum, totum fortiter punctatum. Clypeus aliquantulum depressus, apice truncato. Spatium infraoculare mandibulis paullo latius. Thorax antice parum elevatus; mesonoto parapsidis vix ullis, fortiter punctato, interstitiis laeviusculis; scutello parum convexo, nitidulo, punctato; metanoto ruguloso-punctato, nitore exiguo, area superomedia transversa, areis superoexternis et dentiparis utrimque confluentibus, area postero-media integra, juxtacoxali completa. Segmentum 1. abdominis petiolo aciculato, areis lateralibus rude punctatis, angulis obtuse rotundatis; 2. latitudine nonnihil longius, gastrocaelis subprofunde exsculptis, spatio interjacente area media postpetioli vix angustiore; 3. transversum, coriaceo-punctatum; sequentia sculptura sensim subtiliore. Alae areola costam versus aperta. Pedes subgraciles.

Mas. Caput cum antennis totum nigrum et nigro-hirtum. Thorax niger, immaculatus. Abdomen segmento 1. nigro; 2. fulvo-rufo macula media apicali nigra; 3. fulvo-rufo, fascia basali utrimque abbreviata cum fascia integra apicali in medio dorsi confluyente, signaturam caliciformem exhibente; sequentibus nigris. Alae fuscedine leniter tinctis, stigmatate fulvo, radice concolore, tegula nigro-fusca. Pedes coxis et trochanteribus nigris; femoribus anticis fulvis macula basali in latere convexo nigra, mediis basi latius nigra, posticis totis nigris; tibiis fulvis, posticis summo apice nigricante; tarsis fulvis, anterioribus articulo ultimo, posticis articulis 3-5 apice, fuscis.

21. *Ichneumon facetus* Holmgr. n. sp.

Parum nitidus, punctatus, niger; ♂: clypeo et facie stramineis; segmentis 2 et 3 abdominis rufis; stigmatate alarum fusco; pedibus anterioribus rufo-fulvis, coxis, trochanteribus et femoribus ex parte, nigris; posticis nigris, basi tiliarum et tarsorum rufo; ♀: annulo antennarum albido; segmentis 1-3 abdominis rufis, 6 et 7 macula albida; stigmatate alarum fusco; pedibus nigris, geniculis anterioribus, tibiis tarsisque rufis, posticis apice nigricantibus. — ♂ ♀ (Long. 7-10 mm.).

Var. 1. ♂: scapo antennarum subtus macula straminea.

Ichn. vulneratorio nostro (*Ichn. Suec.* 118. 70) proximus. Dignoscitur praecipue: capite pone oculos in utroque sexu valde angustato; pictura clypei et faciei apud marem; antennis feminae validiusculis, extrorsum attenuatis; thorace cum scutello toto nigro; stigmatate alarum obscuro; metanoto areis superioribus 5; postpetiolo area media aciculata l. irregulariter subruguloso-aciculata.

Caput breve, pone oculos, ut jam monui, sat angustatum, lateribus fere rectis; temporibus punctato-aciculatis vel subtiliter striatis. Clypeus apice truncato. Spatium infraoculare basi mandibularum latitudine aequali (♂) aut nonnihil latiore (♀). Antennae maris porrectae, apicem versus modice attenuatae et subserratae; feminae post mortem incurvatae, apice attenuatae, ante apicem vix paullulum compressae, articulo 7. flagelli subquadrato. Thorax

robustus, punctatus, antice paullo altior; mesonoto confertim punctato, interstitiis parum nitidis, parapsidis obsoletis; scutello fortiter punctato; metanoto areis superioribus 5, completis, costis validis circumdatis, area superomedia in ♀ subquadrata, in ♂ latitudine brevior, antice rotundata, apice leviter emarginato, areis dentiparis apice, tuberculi instar, breviter productis, costa interna sat valida, area posteromedia costis 2, apud marem distinctioribus, tridivisa, area spiraculifera transversim rugosa, area juxtacoxali completa. Segmentum 1. abdominis, posteriorum pedum coxis cum trochanteribus perparum brevius, postpetiolo bicarinato, carinulis in ♂ altioribus et magis determinatis quam in ♀, area media ut plurimum irregulariter aciculata rugis aliquot immixtis (♂), interdum oblique rugulosa l. striata; 2. maris latitudine paullo longius, gastrocaelis majusculis, modice profundis, spatio interjacente ruguloso-punctato area media postpetioli latitudine subaequale, feminae latitudine paullo brevius, gastrocaelis majusculis, transversalibus, spatio interjacente alutaceo-punctato, area media postpetioli latitudine subaequali; incisura 2. utriusque sexus subprofunde; terebra ♀ ultra apicem abdominis nonnihil exserta, valvulis haud incrassatis. Alae areola costam versus aperta; nervo radiali externo recto vel apice summo leniter tantum incurvato. Pedes mediocres l. subgraciles; coxis posticis subtus confertissime punctulatis, subopacis; intermediis nonnihil remotius punctulatis et magis nitidis.

Ma.s. Caput nigrum; palpis apice saepius pallidis; clypeo et facie stramineis. Antennae nigrae, scapo subtus interdum macula straminea notato. Thorax cum scutello totus niger. Abdomen nigrum, segmentis 2 et 3 rufis, 4 basin versus vel angulis basalibus rufis. Alae fumedine leviter tinctae, stigmatate fusco, radice et tegula nigris. Pedes coxis et trochanteribus nigris; femoribus anterioribus nigris, apice et latere antico plus minusve rufis, posticis nigris apophysis rufis; tibiis rufis posticis l. posterioribus apice nigris; tarsis rufis, posticis articulis tribus ultimis apice infuscatis.

Femina. Caput nigrum, immaculatum. Antennae nigrae, articulis 7—12 superne albis. Abdomen segmento 1. rufo basi nigra; 2 et 3 rufis; 6 et 7 macula dorsali alba. Alae sicut in ♂. Pedes etiam ut in illo, sed femoribus anterioribus, praeter apicem summum, fere totis nigris, tibiis intermediis apice obscuro.

22. *Ichneumon variolosus* Holmgr. n. sp.

Nitidulus, punctulatus, niger; clypeo et facie stramineis; antennarum flagello subtus ferrugineo, scapo stramineo; segmentis 2 et 3 abdominis rufis, hoc nigro-notato, sequentibus margine summo apicali rufescente; alis fuscledine leviter tinctis, stigmatate fusco, radice flavida; pedibus anterioribus femoribus apice et latere antico; tarsis et tibiis rufescentibus, his striga apicali nigra, tibiis posticis rufis apice nigris. — ♂ (Long. 5—7 mm.).

Similis priori, sed abunde differt punctura totius corporis subtiliore, spatio infraoculare brevior, antennis brevioribus et validioribus, thorace antice magis depresso, area superomedia metathoracis subquadrata, abdomine aliter

colorato etc. Similis quoque *Ichn. simulanti* Tischb. (Stett. Ent. Zeit. XXXIV. 228. 90), sed pedibus aliter coloratis ab eo discrepat. *Ichn. latratori* et *incompto* proximus. Antennae feminae adhuc incognitae eam ob rem plane filiformes esse debeant. Locus interea hujus speciei in serie systematica dubius quidem est quum mas modo innotuerit. Sed structura thoracis suadet ut potius in *Ichn. latratoris* subdivisionem adscribatur.

Caput pone oculos sat angustatum, nitidum, subtiliter punctatum. Spatium infraoculare latitudinem mandibularum vix aequans. Clypeus parce punctatus, apice truncato, foveola ordinaria utrimque minuta. Antennae porrectae, extorsorum serrulatae. Mesonotum nitidulum, concinne punctatum, parapsidis, striolae instar, antice indicatis. Scutellum punctatum, interstitiis nitidulis. Metanotum areis superioribus 5, quarum supermedia subquadrata; area postero-media tridivisa, lateribus rugulosa. Segmentum 1. abdominis area media irregulariter aciculata apice summo laevissimo; 2. fortiter punctatum, latitudine parum longius, gastrocaelis majusculis, spatio interjacente ruguloso-punctato area media postpetioli latitudine subaequali; 3. transversum, punctatum; sequentia sensim laeviora. Alae areola costam versus aperta, nervum recurrentem ordinarium fere in medio recipiente; nervo radiali externo apice summo leniter incurvato. Pedes mediocres, coxis posticis confertim punctatis, nitidulis.

Mas. Caput nigrum; palpis et mandibulis ex parte pallidis; labro, clypeo et facie stramineis. Antennae nigrae; scopo subtus stramineo; flagello subtus ferrugineo basin versus obscuriore. Thorax cum scutello totus niger. Abdomen nigrum, segmentis 2 et 3 rufis, hoc macula dorsali plus minusve dilatata nigra; sequentibus margine summo apicali l. incisuris rufescentibus. Alae fuscine leviter tinctae; stigmatate fusco; radice straminea, squamula nigro-fusca margine dilutiore. Pedes coxis et trochanteribus nigris, illis anticis margine summo apicali testaceo; femoribus anterioribus nigris, apice et latere antico rufis, posticis nigris apophysis rufis; tibiis anticis rufo-fulvis, intermediis concoloribus interne prope apicem striga vel linea longitudinali notatis, posticis rufis apice toto nigro; tarsis anterioribus sordide rufo-fulvis, posticis fuscis ima basi articularum rufa.

23. *Ichneumon ridibundus* Grav.

Grav. Ichn. Europ. I. 329. 123. — Wesm. Tent. 99. 105. — Holmgr. Ichn. Suec. 201. 120.

24. *Ichneumon bilunulatus* Grav.

Grav. Ichn. Europ. I. 331. 125. — Wesm. Tent. 98. 103. — Holmgr. Ichn. Suec. 187. 112.

25. *Ichneumon callicerus* Grav.

Grav. Ichn. Europ. I. 343. 130. — Wesm. Tent. 96. 101. — Holmgr. Ichn. Suec. 184. 110.

26. *Ichneumon haematomerus* Holmgr. n. sp.

Subnitidus, punctulatus, niger; orbitis facialibus punctisque ad radicem alarum albidis; incisuris mediis abdominis subcastaneis; alis fumedine leviter indutis, stigmatè, radice et tegula nigricantibus; pedibus anterioribus ex parte stramineo-fulvis; posticis femoribus sanguineo-rufis. — ♂ (Long. 8—10 mm.).

Caput breve, pone oculos sat angustatum, punctatum, a fronte visum subrotundatum; temporibus et genis haud buccatis his margine exteriorè levisime dilatato et reflexo. Clypeus linea tenui a facie discretus, apice late rotundato, foveola utrimque ordinaria mediocri. Spatium infraorbitale latitudinem mandibularum subaequans. Antennae dimidio corpore paullo longiores, validiusculae, apicem versus attenuatae et subserratae. Thorax antice altior; mesonoto confertissime punctatus, interstitiis parum nitidis, parapsidis antice tantum indicatis; scutello punctato, nitidulo; metanoto ex parte rugoso, complete areolato, areis costis validis circumdatis, area superomedia reniformi, posteromedia tridivisa, spatio medio lato, concavo; spiraculis linearibus, brevibus. Segmentum 1. abdominis posticorum pedum coxis cum trochanteribus paullo brevius, postpetiolo parum elevato, area media irregulariter, interdum subobsolete aciculata, plerumque subaciculato-alutacea, angulis apicalibus obtuse rotundatis; 2. latitudine longius basin versus ruguloso-punctatum, gastrocaelis distinctis sed non profunde exsculptis, thyridiis linearibus, spatio interjacente area media postpetioli aliquantulum latiore; 3. quadratum, confertissime alutaceo-punctatum; sequentia longitudine sensim decrescentia. Alae areola costam versus subocclusa vel breviter tantum aperta; nervo radiali externo rectiusculo; transverso ordinario (in speciminibus mecum communicatis) interstitiali. Pedes mediocres, postici validiores; coxis posticis subtus confertissime punctatis, nitore haud exiguo.

Mas. Caput nigrum; palpis interdum apice pallidis; facie orbitis albidis. Thorax niger totus vel rarius lineolis ad alarum radicem albidis ornatus. Abdomen nigrum, incisuris mediis ut plurimum castaneis. Alae leviter infumatae, stigmatè, radice et tegula nigris. Pedes coxis et trochanteribus nigris; femoribus anticis latere antico, mediis apice testaceo-rufis, posticis totis sanguineo-rufis, apicè summo interdum nigricante; tibiis anterioribus sordide rufo-ferrugineis, anticis latere unico substramineis, posticis nigris, basin versus nonnunquam sordide rufis; tarsis anterioribus obscure fuscis, posticis nigris.

27. *Hoplismenus terrificus* Wesm.

Wesm. Mant. 55. — Holmgr. Ichn. Suec. 207. 1. var. 1.

28. *Amblyteles notatorius* Fabr.

Grav. Ichn. Europ. I. 429. 169. — Wesm. Tent. 114. 3. — Holmgr. Ichn. Suec. 245. 20. var. 4.

29. *Amblyteles glaucatorius* Fabr.

Grav. Ichn. Europ. I. 433. 170. — Wesm. Tent. 122. 15. — Holmgr. Ichn. Suec. 227. 9.

30. *Amblyteles homocerus* Wesm.

Wesm. Ichn. Amblyp. 47. 38.

Var. ♂: *dente metathoracis brevior*.

31. *Amblyteles sputator* Grav.

Grav. Ichn. Europ. I. 542. 226. — Wesm. Tent. 128. 27.

32. *Amblyteles fusorius* Linné.

Holmgr. Ichn. Suec. 256. 27. — *Amblyteles fuscipennis* Wesm. Tent. 138. 37.

Var. ♀: *alis fuliginosis*.

33. *Amblyteles divisorius* Grav.

Grav. Ichn. Europ. I. 470. 190. — Wesm. Tent. 133. 30. — Holmgr. Ichn. Suec. 258. 29.

Var. ♂: *segmentis 2 et 3 abdominis rufis marginibus apicalibus maculisque duabus basalibus 2. nigricantibus*.

34. *Amblyteles melanocastanus* Grav.

Grav. Ichn. Europ. I. 553. 231. — Wesm. Tent. 135. 33. — Holmgr. Ichn. Suec. 267. 35.

35. *Amblyteles Johansonii* Holmgr.

Holmgr. Ichn. Suec. 236. 14.

Var. ♀: *flagello antennarum basin versus nigro-fusco*.

Obs. Apud feminam unam cum aliis ceterum omni puncto congruentem, area media postpetioli non aciculata sed laevissima et parce punctata, quod mere fortuitum esse puto.

36. *Amblyteles nigrifrons* Holmgr. n. sp.

Nitidulus, punctulatus, niger; ♂: *scutello albo; segmentis 2 et 3 abdominis flavo-croceis; alis fulvescenti-hyalinis, stigmatibus fulvo; femoribus anterioribus apice, tarsi et tibiis fulvo-stramineis, his posticis apice nigris*; ♀: *antennis medio fulvis; scutello albo; segmentis 2 et 3 abdominis croceis, illo fascia basali utrimque abbreviata, hoc margine summo apicali nigris, 6 et 7 macula dorsali alba; alis fusciscenti-hyalinis, stigmatibus fulvo; femoribus anterioribus apice, tarsi tibiisque rufo-fulvis, his posticis apice nigris*. — ♂ ♀ (Long. 14—17 mm.).

Caput pone oculos haud buccatum, in ♀ magis tumidum quam in ♂ temporibus buccatis, fortiter punctatis; margine genarum infra basin mandibularum leviter dilatato; spatio infraoculare latitudine mandibularum vel nonnihil latiore (♀). Clypeus apice medio in utroque sexu transversim impresso. Antennae maris porrectae, flagello apicem versus sat attenuato, articulis 1—16 nullo modo serratis; feminae validae, post mortem involutae, apice attenuatae, ante apicem leviter compressae, flagello articulo 3. jam quadrato. Thorax robustus, punctatus; mesonoto ruguloso, areis superioribus 5, quarum superomedia longitudine nonnihil latiore, apice leniter emarginata, areis dentiparis in tuberculum minorem desinentibus, area posteromedia integra (♀) vel costis duabus inchoatis tridivisa, area pleurali fortiter punctata et ex parte transversim striata, area juxtacoxali cum pleurali confluenta, h. e. costa ejus superiore deficiente.¹⁾ Segmentum 1. abdominis area media aciculata, in ♂ fortius quam in ♀, angulis apicalibus obtuse, rotundatis; 2. latitudine nonnihil longius (♂) vel paullo brevius (♀), gastrocaelis maris subtrapeziformibus, profunde exsculptis, feminae minoribus, magis triangularibus, minus profundis, spatio interjacente utriusque sexus area media postpetioli latitudine aequali aut paullo latiore; 3. maris subquadratum, feminae transversum. Alae areola costam versus aperta, nervum recurrentem ordinarium nonnihil ante medium recipiente. Pedes mediocres; coxis posterioribus punctatis, nitidis.

Mas. Caput cum antennis totum nigrum. Thorax niger, scutello albo. Abdomen segmento 1. nigro apice medio summo macula rufa; 2 et 3 flavo-croceis, 3 vestigio lineae marginalis nigro; sequentibus nigris, incisura quarta rufescente; ventre segmentis 2—4 flavo-croceis. Alae fulvedine l. fuscetudine tinctae, stigmatibus fulvo, radice et tegula nigris. Pedibus, coxis et trochanteribus nigris; femoribus anterioribus nigris, apice et latere antico plus minusve fulvis, posticis nigris; tibiis fulvo-stramineis, posticis apice nigro; tarsis stramineo-fulvis, apice summo infuscato.

Femina. Caput totum nigrum. Mandibulae apicem versus rufae. Antennae nigrae, articulis flagelli 3—12 subtus sordide fulvis, 7—12 supra dilutioribus, sequentibus subtus fuscis. Thorax sicut in ♂ coloratus. Abdomen segmento 1. nigro, summo apice medio rufo; 2. croceo; 3. croceo-fusco basali utrimque abbreviata (omnino ut in *Ichn. terminatorio*) et margine apicali nigris; 4 et 5 nigris; 6 et 7 nigris macula dorsali alba. Alae sicut in ♂. Pedes, coxis, trochanteribus et femoribus nigris, his anterioribus apice rufo; tibiis fulvo-rufis, posticis apice nigro; tarsis fulvo-rufis articulo ultimo infuscato.

37. *Amblyteles excultus* Holmgr. n. sp.

Parum nitidus, punctatus, niger; ore, clypeo, facie, orbitis frontalibus, puncto genarum, scopo antennarum subtus, margine colli, lineolis ad radicem alarum scutelloque, stramineis; segmentis 2—3 abdominis flavis; alis fusciscenti-

¹⁾ Sic etiam in *Ambly. litigioso* et in aliis hujus generis speciebus. Hanc metathoracis structuram in *Ichn. genuinis* nunquam observavimus.

hyalinis, stigmatē, radice et tegula fulvis; pedibus fulvis, coxis flavo-nigroque variis, femoribus anterioribus latere convexo, posticis totis tibiis et posticarum summo apice, nigris. — ♂ (Long. 15 mm.).

Ichneumon inquinatus Wesm. Mantis. 21. var. 2. ♂. — Obs. Sub *Ichn. inquinato* Wesm. et *Ichn. salicatore* ♀ Grav. plures species promiscue descriptas esse suspicor, et mares (saltem var. 2) ad nostrum *Ambly. excultum* esse referendos. De femina *Ichn. salicatoris* Grav. confr. Wesm. Rem. crit. 28. 79.

Caput pone oculos nonnihil angustatum; temporibus parum buccatis, fortiter punctatis. Spatium infraorbitale latitudine fere mandibularum. Clypeus punctatus, apice truncato. Antennae porrectae, apice sat attenuato. Thorax robustus, antice perparum elevatus; mesonoto confertim punctato; scutello convexo, toto punctato; metanoto ex parte ruguloso, areis superioribus tantum 3, quarum superomedia longitudine paullo latiore, basi rotundata, apice truncata, area posteromedia tridivisa, area juxtacoxali cum pleurali fortiter punctata confluenta, h. e. costa superiore (sicut in *Amblyt. nigrifronte*) deleta. Segmentum 1. abdominis postpetiolo fortiter aciculato, angulis apicalibus obtuse rotundatis; 2. gastrocaelis mediocribus, subprofunde exsculptis, spatio interjacente area medio postpetioli paullo latiore, longitudinaliter striato; 3. subquadratum. Areola alarum costam versus aperata. Pedes mediocres, femoribus validiusculis; coxis posterioribus subtus confertim fortiter punctatis, interstitiis nitidulis.

Mas. Caput, antennae et thorax sicut in diagnosi colorata. Orbitae frontales lineas flavas curvatas exhibent. Abdomen segmento 1. nigro; 2 et 3 flavis; 4 nigro, basi et lateribus fulvis; 5 nigro macula laterali fulva; sequentibus nigris totis. Alae ut in diagnosi. Pedes anteriores fulvi, coxis flavis, subtus magna ex parte et ima basi nigris, trochanteribus flavo-fulvis macula nigra, femoribus macula majuscula in latere convexo nigra; pedes postici coxis et trochanteribus nigris, illis macula prope apicem flava, femoribus nigris, apophysibus rufis, tibiis et tarsis fulvis, illis apice sumo nigro.

37. *Platymischus bassicus* Tischb.

Tischb. Stett. Ent. Zeit. XXIX. 257. 13. ♀.

Post diagnosin feminae addendum:

♂: *antennis annulo albo deficiente.*

Marem, hucusque ignotum, in unico specimine mecum communicavit Prof. Heller. — Caput pone oculos et os versus valde angustatum; vertice pone ocellos foveolatim impresso. Oculi prominuli. Thorax antice sat elevatus; mesonoto parapsidis distinctissimis, ad medium dorsi extensis.

38. *Apaeticus detritus* Holmgr. n. sp.

Nitidulus, fortiter punctatus, niger; orbitis faciei, lineolis ad alarum radicem apiceque scutelli, albidis; abdomine rufo, basi apiceque nigris; stigmatē

alarum piceo-nigro; femoribus et tibiis rufis, posticis apice nigro. — ♂
(*Long. circit. 6 mm.*).

Apael. bellicoso similis et affinis, sed capite pedibusque aliter coloratis, denticulis metathoracis validioribus, gastrocaelis segmenti 2. abdominis transversis, planioribus, ex parte subevanescentibus ut mihi videtur ab illo diversus. Caput pone oculos modice angustatum. Mesonotum convexum confertim fortiter punctatum. Postpetiolus crebre punctatus. Caetera fere sicut in *Apael. bellicoso*.

Mas. Caput nigrum; palpis fuscis; orbitis facialibus albidis; maculis duabus in margine superi faciei pallidis. Antennae totae nigrae. Thorax niger, lineola vel puncto ante alas et altera infra earum radicem albidis. Abdomen segmento 1. nigra apice medio rufo; 2—5 rufis; sequentibus nigris. Alae fuscedine leviter tinctae, stigmatate, radice et tegula piceo-nigris. Pedes coxis et trochanteribus nigris; femoribus rufis, posticis apice nigro; tibiis rufis, ima basi et apice toto nigricantibus; tarsis anticis fuscis, posticis nigris, omnibus basi ipsa rufa.

39. *Dicaelotus pumilus* Grav.

Grav. Ichn. Europ. I. 152. 26 (*Ichneumon*). — Wesm. Tent. 175. 1.

Var. ♂: *capite cum antennis, femoribus maxima ex parte apiceque abdominis, nigris.*

40. *Colpognathus celerator* Grav.

Grav. Ichn. Europ. 566. 239. — Wesm. Tent. 174. 1.

Fam. *Alomyides*.

41. *Alomyia ovator* Punz.

Grav. Ichn. Europ. II. 398. 1. — Wesm. Tent. 217. 1.

(Continuatur.)

ZOBODAT - www.zobodat.at

Zoologisch-Botanische Datenbank/Zoological-Botanical Database

Digitale Literatur/Digital Literature

Zeitschrift/Journal: [Verhandlungen der Zoologisch-Botanischen Gesellschaft in Wien. Früher: Verh. des Zoologisch-Botanischen Vereins in Wien. seit 2014 "Acta ZooBot Austria"](#)

Jahr/Year: 1879

Band/Volume: [28](#)

Autor(en)/Author(s): Holmgren August Emil

Artikel/Article: [Enumeratio Ichneumonidum, exhibens species in alpbibus Tiroliae captas. 167-182](#)